

2025EKO JARDUEREN MEMORIA

UNRWA Nafarroa

Palestinako errefuxiatuentzako Nazio Batuen Agentzia

erkidego batzordea

unrwa
nafarroa

erkidego batzordea

unrwa
nafarroa

Aurkibidea

Nor Gara.....	07
Non egiten Dugu Lan.....	08
Palestinako Lurralde Okupatua.....	10
Zisjordania.....	12
Gazako Zerrenda.....	14
Siria.....	16
Jordania.....	18
Libano.....	20
<i>UNRWA Nafarroa</i>	
Gure Lana.....	22
Ekintza Humanitarioa eta Garapena.....	24
Herritartasun Globalerako Hezkuntza.....	27
Beste Albiste eta Ekintza Garrantzitsuak.....	33

A dark, somber photograph of a destroyed urban area. In the background, there is a large pile of rubble and a partially destroyed building. In the foreground, a dirt path leads away from the viewer, with several people walking along it. The overall atmosphere is one of devastation and displacement.

**6 MILIOI PALESTINAR
ERREFUXIATU BIZI DIRA
GAZAKO ZERRENDAN,
ZISJORDANIAN (EKIALDEKO
JERUSALEM BARNE),
JORDANIAN, LIBANON ETA
SIRIAN, HAIEN EGOERA
ZUZENTASUNEZ ETA BEHIN
BETIKO KONPONTZEAREN ZAIN.**

**PALESTINAKO ERREFUXIATUAK
MUNDUKO ERREFUXIATURIK
ZAHARRENAK DIRA.**

NOR GARA

UNRWA, NBE PALESTINAKO ERREFUXIATUEN AGENTZIA

1950eko maiatzaren 1ean UNRWA agentziak bere lana hasi zuen, 700.000 errefuxiatu baino gehiagori larrialdiko laguntza emateko eta gizarte-laguntzako programak hasteko helburuarekin.

76 urte eta gero, UNRWA erakundearen xedea da Jordanian, Libanon, Sirian eta Palestinako lurralde okupatuan (hau da, Gazako zerrenda eta Zisjordania, Ekialdeko Jerusalem barne) Palestinako ia 6 milioi errefuxiaturik laguntza, babesa eta defentsa ematea, haien egoera zailari irtenbide baketsu eta iraunkor baten zain gauden bitartean.

UNRWA ia osorik NBEko estatu kideen, erakunde publiko eta pribatuen eta herritarren borondatezko ekarpenek finantzatzen dute.

NOLA EGITEN DU LAN AGENTZIAK

UNRWA agentziak ongizatearen eta giza garapenaren alde lan egin du Palestinako errefuxiatuen lau belaunalditan zehar. Hasiera batean, hiru urte iraungo zituen aldi baterako erakundea zen. Geroago, ordea, Agentzia pixkanaka bere programak egokituz joan zen, sei hamarkadatan baino gehiagoan errefuxiatuen beharren aldaketak asetzeko.

UNRWA agentziak garapenerako eta laguntza humanitariorako programak eskaintzen dizkie Palestinako ia 6 milioi errefuxiaturik 58 kanpamentutan, hezkuntzako, osasuneko, gizarte-zerbitzuetako, mikrofinantzaketako, giza eskubideen babeseke eta erantzun humanitarioko eta larrialdiko zerbitzuen bitartez.

Sortu zenetik, Agentziak etenik gabe egin du lan, bai Ekialde Hurbilean egondako barealdietan, bai liskar armatuen garaietan.

Izan ere, Palestinako errefuxiatuen giza garapenerako nazioarteko konpromisoaren eredu, zuzenean eskaintzen dizkie zerbitzuak.

UNRWA erakundeak ehunka eskola kudeatzen ditu zuzenean Ekialde Hurbil osoan. Gainera, Agentziak osasun-arreta ematen du lehen mailako osasun-zentroen eta urruneko komunitateetara iristen diren arreta-puntu mugikorren bidez. Gizarte-arretarako zentroak, garapen komunitarioko zentroak eta emakumeentzako zentroak ere baditu.

UNRWA NAFARROAREN KONPROMISUA

2006an sortu zen UNRWA Navarra, eta bi helburu nagusi ditu: batetik, euskal gizarteari Palestinako errefuxiatuek bizi duten egoeraren berri ematea eta, bestetik, UNRWA agentziak haiekin duela 76 urtetik egiten duen lan humanitarioa zabaltzea. Horrez gain, erakundeak funts publiko zein pribatuak biltzen ditu UNRWA agentziari biztanleria horri eskaintzen dizkion zerbitzuak mantentzen laguntzeko.

NON EGITEN DUGU LAN

unrwa
nafarroa

LÍBANO

493.201 pertsona erregistratuak
12 kanpamendutan

SIRIA

586.842 pertsona erregistratuak
9 kanpamendutan

ZISJORDANIA

917.942 pertsona erregistratuak
19 kanpamendutan

GAZA

UNRWAK 2,1 milioi pertsonari
ematen die laguntza
1.556.061 pertsona erregistratuak
8 kanpamendutan

JORDANIA

2.371.389 pertsona erregistratuak
10 kanpamendutan

PALESTINAKO LURRALDE OKUPATUA

2025ean, Gazako zerrendako egoera humanitarioak herritarrentzat hondamenezkoa izaten jarraitu zuen. Izan ere, muturreko heriotzako eta suntsipeneko mailei aurre egin behar izan zieten. Behar humanitarioak ikaragarriak izan ziren, bertan bizi diren ia pertsona guztiek elikagaien segurtasunik eza larria pairatzen baitute eta osasun-sistemak gainezka jarraitzen baitu. Gainera, indarrez lekualdatutako 1,9 milioi pertsonen babesteko materialak behar dituzte, baina Gazan sartzeko aukera oso murriztuta dago oraindik. Aldi berean, ur- eta saneamendu-zerbitzuek porrot egiteak eragin suntsitzailea izan du osasun publikoan.

Zisjordanian ere, egoera humanitarioak okerrera egin zuen larriki 2025ean zehar, Palestinako errefuxiatuei eragin dieten bortizkeriaren, suntsipenaren eta lekualdatze behartuen ondorioz. 2025eko urtarrilean Israelgo indarrek "Burdinazko Horma" operazioa abian jarri ondoren, gutxi gorabehera 40.000 pertsona kanporatu zituzten Jenin, Tulkarm eta Nur Shams-eko errefuxiatuen kanpamentuetatik, 1967tik izan den lekualdaketa zabalea eta luzeena. Politika eta praktika horien ondorioz, 33.000 pertsona inguruk lekualdatuta jarraitzen dute, eta oso egoera estuan bizi dira: familia askok ezin dute ordaindu alokairu bat, eta behin eta berriz lekualdaketa jasan behar izaten dituzte aterpeen pilaketa edo desegokitasunagatik.

Horrez gain, kolono israeldarrek Zisjordaniako palestinarren aurka inoiz baino indarkeria gehiago erabili dute eta, ondorioz, jende gehiago hil da, etxeak suntsitu dira eta komunitate osoak lekualdatu behar izan dira. Era berean, Israelgo agintariak ezarritako murrizketek larriki oztopatu dute lan humanitarioa, hezkuntza, osasun-arreta eta babes bezalako funtsezko zerbitzuak eskuratzeko aukerari eraginez. Sendagaien urritasunak eta % 28,6ko langabezia-tasak are gehiago larriagotu dituzte dagoeneko gogorak diren Palestinako errefuxiatuen bizi-baldintzak.

PALESTINAKO LURRALDE OKUPATUA

ZISJORDANIA

ZISJORDANIA EKIALDEKO JERUSALEM BARNE

Zisjordanian eta ekialdeko Jerusalemen dauden Palestinako errefuxiatuen segurtasun-baldintzek okerrera egin zuten nabarmen 2025ean. Israelgo indarrek eskala handiko operazio militarizatuak areagotu izanak, kolonoen indarkeria handitzeak, egonlekuak hedatzeak, oinarrizko eskubideen urratze gero eta handiagoek eta oinarrizko zerbitzuak eskuratzeko murrizketek muturreko ahultasuneko egoera sortu zuten.

2023ko urriaz geroztik, indarkeria maila oso altuetan mantendu da. 2025ean 240 palestinar hil eta 830 zauritu zituzten Zisjordanian. Urte horren hasieran, Israelgo indarrek eskala handiko operazio bat abiarazi zuten Zisjordaniako iparraldean, eta derrigorrezko lekualdatzerik luzeena eragin zuen 1967tik. Jenin, Tulkarm eta Nur Shams-eko errefuxiatuen kanpamentuetan zituzten etxeak uztera behartu zituzten 40.000 pertsona inguru, etxebizitza eta azpiegitura zibilen suntsiketa orokorraren ondorioz.

2025aren amaieran, ia 33.000 pertsonak lekualdatuta eta pilatuta, segurtasunik gabe eta babesik gabe bizitzen jarraitzen zuten. Ogibideak galtzeak, bizirauteko aukerak agortzeak eta oinarrizko zerbitzuetarako sarbide mugatuak krisialdia larriagotu zuten. Operazio militarren ondorioz, UNRWA agentziak Zisjordaniako iparraldean dituen instalazio ugari ere itxi behar izan zituen, ikastetxeak eta osasun-zentroak barne, eta Palestinako milaka errefuxiatuentzako funtsezko zerbitzuak murriztu zituen.

Gertakari horiek Israelgo legez kanpoko egonlekuak lurralde okupatuan hedatzearen testuinguru zabalagoan kokatzen dira. Izan ere, Nazioarteko Justizia Gortearen arabera, "de facto" egindako anexoio baten baliokidea da. Egoera hertsatzaile horretan, ugaritu egin ziren eraispenak, derrigorrezko husteak, lurren konfiskazioa eta kolonoen erasoak: 10.000 palestinar baino gehiago lekualdatu zituzten indarrez 2023ko urritik 2025eko urrira bitartean, eta kolonoen 1.770 eraso jaso ziren 2025ean bakarrik.

Ekialdeko Jerusalemen, Israelgo legedi berriak izugarri eragin zion UNRWA agentziaren lanari, ahalmena mugatuz. 2025eko maiatzean, Agentziak bertan zituen sei ikastetxeak itxi egin zituzten, Israelgo agintariek hala aginduta, eta bertan behera geratu zen 783 ikasleren aurreko aurreko irakaskuntza Israelgo armadak Shufat-eko errefuxiatuen kanpamentuko hiru eskola itxi eta horietan baimenik gabe sartu eta gero. Israelgo indarrak indarrez sartu ziren UNRWA agentziak ekialdeko Jerusalemen dituen instalazioetan. Azkenean, suntsitu eta erre egin zituzten 2026aren hasieran. Estatu kide batek Nazio Batuen agentzia baten aurkako aurrekaririk gabeko eraso larria da.

GAZAKO ZERRENDA

GAZAKO ZERRENDA

2025ean, Gazako zerrendako 2,1 milioi biztanlek hondamenezko krisialdi humanitarioan murgilduta jarraitu zuten. Egoera larriagotu egin zen martxoaren 2tik maiatzaren 18ra bitartean Israelek laguntza humanitario guztiari ezarritako blokeoaren ondorioz. 2025eko urriaren su-etenaren ondoren ere sarrerak oso murriztuta jarraitu du. Muga horiek areagotu egin zuten bizi-baldintzen narriadura, eta asko zaildu zuten erantzun humanitarioaren lana.

2023ko urriaren 7tik 2025eko abendura arte, 71.266 pertsona hil eta beste 171.222 zauritu ziren, horien artean 414 hildako eta 1.145 zauritu su-etenaren ondoren.

Gazako egitura guztien % 81 inguru hondatu da. Sortutako 60 milioi tona zaborren artean giza hondakinak, lehertu gabeko munizioak, amiantoa eta beste material arriskutsu batzuk daude, eta horrek epe luzerako arriskuak sortzen ditu berreskuratzeari, ingurumenari eta segurtasunari dagokienez. Osasunera zuzendutako instalazioen % 90a baino gehiago eta ur-, saneamendu- eta higiene-azpiegituren % 80a suntsitu egin dira; energiako, estolderiako eta hondakin solidoetako zerbitzuak, berriz, lur jota geratu dira, kalte handiengatik eta oinarrizko konponketako materialen faltagatik.

Dagoeneko gainezka egindako osasun-sistema gaixotasun kroniko eta larriak dituzten milaka pertsonen beharrei erantzun ezinik geratu zen. Saihestu zitezkeen erikortasunak eta hilkortasunak gora egin zuten, eta eragin psikosoziala jasanezina izan zen beldurra, etengabeko lekualdaketak eta galera konponezinak pairatzen dituzten herritar ahituentzat. Gosea eta malnutrizioa maila kezkarrietara iritsi ziren.

2025eko urtariletik indarrean dagoen Israelgo legediak ezarritako murrizketek are gehiago larriagotu zuten krisialdia, asko mugatu baitzuten hornigai humanitarioen eta UNRWako langileen joan-etorriak Gazarantz eta Gazaren barruan.

Baldintza horiek gorabehera, Agentziak erantzun humanitarioaren erdigunean jarraitu du. 11.500 langile palestinarrek baino gehiagok, gehienak askotan lekualdatuta, muturreko eta arrisku handiko egoeretan funtsezko zerbitzuak eskaintzen jarraitzen dute. 2023ko urriaz geroztik, UNRWA agentziako langileen 382 kide hil dituzte eta UNRWako dozenaka instalazio hondatu edo suntsitu dituzte. Hala ere, Agentziak larrialdiko babesleku kolektiboen sarerik handiena du, eta Gazako errefuxiatu palestinarrei lehen mailako osasun-arreta, hezkuntza eta oinarrizko zerbitzuak ematen jarraitzen du.

SIRIA

SIRIA

2025. urtea neurritzko baikortasunez hasi zen Sirian, Bashar al-Assaden erregimenaren amaieraren ondoren trantsizio politiko nahiko txukun egiteko aukeraren aurrean. Hala ere, baikortasun hori laster desagertu zen, zenbait tokitan indarkeria berriro agertu zelako eta Israelek Siriako lurraldean etengabe egindako aldebakarreko erasoak zirela eta.

Gatazkaren ondorioak ekonomian eta azpiegitura publikoetan sakonak dira oraindik. Palestinako errefuxiatuen artean izandako elikagaien segurtasunik eza izugarri hazi zen: 2023an % 56koa izatetik 2024an % 63koa izatera eta, azkenik, 2025ean % 92koa izatera. Sirian dauden Palestinako 418.000 errefuxiatuen % 30 inguruk barneko lekualdaketa luzeko egoeran jarraitzen du. Herrialdeko azpibarrutien erdia baino gehiago gerrako hondakin leherkorrekin kutsatuta dago, Palestinako familia errefuxiatu ugari bizi diren oso eremu jendetsuak ere bai. Arrisku horiek argi eta garbi erakusten dituzte trantsizioko gobernuak eta hasierako suspertzeko ahaleginek gaitzitu beharreko erronka handiak.

Gatazkaren aurretik, hiru errefuxiatuen kanpamentuk, Ein el Tal, Yarmouk eta Dera'a, Sirian dauden Palestinako errefuxiatuen herena hartzen zuten. Ia bertako guztien lekualdaketak, suntsipen orokorrenekin batera, itzultzeko oztopo nagusia izaten jarraitzen du, bai herrialdearen barruan, bai mugetan zehar. Nahiz eta gaur egun ahula izan, eskualdeak biztanleriaren mugimendu handiak bizi izan ditu, Palestinako errefuxiatuen itzulera nabarmen hazi delarik Siriara, baita lurraldearen barruan ere, oso baldintza zailetan.

2025ean erregimena erori ondoren, itzultzeko joan-etorriak hirukoiztu egin ziren aurreko bost urteetan izandako guztizkoaren aldean. Itzulera horiek, neurri handi batean, joan-etorrien baldintzak okertzeagatik, hau da, alokairuak ordainezinak izateagatik eta estatus legalik ez izateagatik atzerrian, ugaritu dira, Siria barruko jatorrizko eskualdeetan hobekuntzak egoteagatik baino.

UNRWA agentziak egindako galdeketen arabera, Libanon eta Jordanian elkarrizketatutako Palestinako errefuxiatuen erdia inguruk Siriara itzuli nahi dute egunen batean. Hala ere, etxebizitzaren suntsipen handiak, aukera ekonomiko mugatuak eta segurtasunaren inguruko kezka etengabeek disuasio-faktore gisa jokatzen jarraitzen dute. Izan ere, Libanon, bizi-baldintzak larriagotzeak, legezko bizilekurik ezak eta urritasun ekonomikoak Siriara itzultzerara bultzatzen dute jende asko. Laguntza zehatzik gabe, askok segurtasunik eta duintasunik gabeko itzulbideetara jotzeko arriskua dute eta, hala, haien zaurgarritasuna areagotuko da.

JORDANIA

JORDANIA

Eskualdearen ezegonkortasunaren ondorio larriei aurre egiten jarraitzen du Jordaniak, presio ekonomikoak eta errefuxiatuen agerpen luzea barne. Palestinako errefuxiatu gehienek herritartasun jordaniarra duten arren, Gazan bizi ziren 181.600 pertsonetatik askok ez dute horrelakorik, eta horrek mugatu egiten die zerbitzu publikoak, ogibideak eta babes juridikoa eskuratzeko aukera. Horietako askok, Gazatik 1967an ihes egin zutenak, oraindik ez dute onartutako dokumentaziorik, nahiz eta hamarkadak daramatzaten Jordanian bizitzen. Atzerritartzat jotzen dira, eta enplegu informalaren mende daude neurri handi batean. Hala, pobreziako zikloak eta laguntza humanitarioarekiko mendekotasuna betikotu egiten dira.

Gatazkak iraun zuen bitartean Siriatic Jordaniara ihes egin zuten eta herrialdean jarraitzen duten Palestinako 19.600 errefuxiatu ingururen artean, 3.000 inguruk ez dute Jordaniako dokumentazio ofizialik. Konpondu gabeko egoera juridikoak, bizileku-baimenik, baliozko dokumentaziorik edo onarpen formalik eza barne, mugatu egiten du enplegua, hezkuntza eta osasun-arreta eskuratzeko aukera, eta UNRWA agentziaren menpe uzten ditu guztiz osasunaren, hezkuntzaren, babesaren eta larrialdiko laguntza ekonomikoaren hornidurarako.

Jordaniako gobernuak bultzatutako Siriatic datozen Palestinako errefuxiatuak ez onartzeko politikak, 2013tik indarrean dagoenak, gizatalde horri legezko estatus eta dokumentazio zibil egokia lortzea oztopatzen jarraitzen du, atxiloketa, deportazio eta herrigabe izaera bezalako babesaren aurkako arrisku larrien aurrean jarriz.

LIBANO

LIBANO

Libanon Palestinako errefuxiatuek legezko estatusik ez izateak alderdi askoko ahultasunaren funtsezko eragilea izaten jarraitzen du.

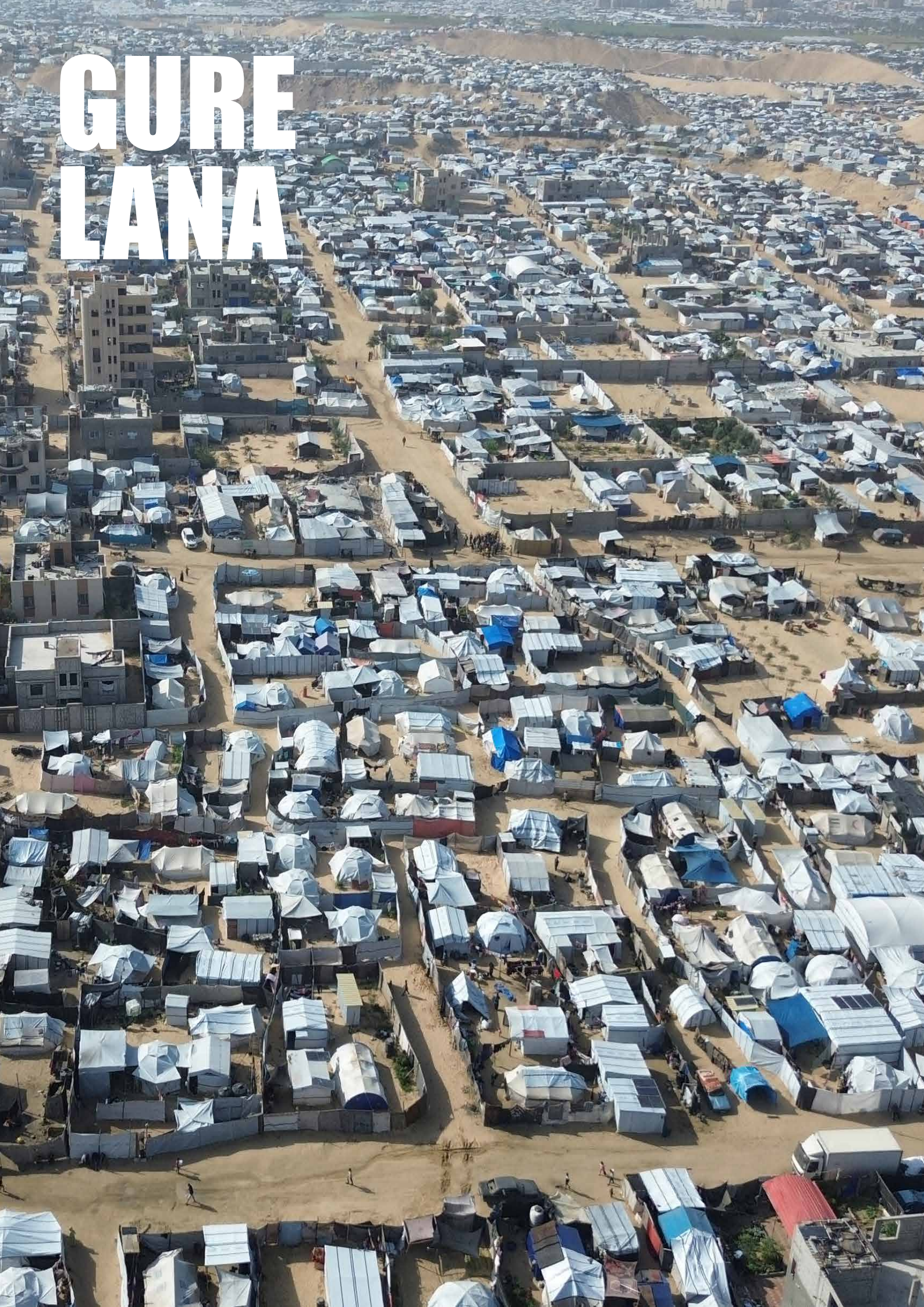
Palestinako 231.000 errefuxiatu inguru bizi dira bertan, Libanoko 209.000 pertsona eta Siriatic etorritako 22.000 pertsona inguru. Horiek guztiak gizatalderik ahulenetan daude, eta belaunaldi anitzeko marjinazioari egin behar diote aurre. Horrez gain, % 80 baino gehiago pobrezia-atalasearen azpitik bizi da. Legezko murrizketek Libanon dauden Palestinako errefuxiatuei eragozten diete zerbitzu publikoak eskuratzea, lanbide sindikatuetan aritzea edo ondasunak izatea. Herrialdean bizi diren eta Siriako jatorria duten Palestinako errefuxiatuak are ahulagoak dira: 2024ko maiatzaz geroztik, politika ofiziala aldatu ondoren, legezko bizilekua berritzeko ezintasunak eguneroko bizitzaren ia alderdi guztiei eragin die, atxilotzeko arriskuan jarriz, lan formaletik kanpo utziz eta erregistro zibilerako, eskolako azterketetarako, hezkuntza-ziurtagirietarako eta mugitzeko askatasunerako sarbidea mugatuz.

Testuinguru horretan, Palestinako errefuxiatuen kanpamentuetako inguru babesleak okerrera egin du nabarmen, erresilientzia komunitarioa higatu eta laguntzako sareak ahuldu dituzten krisialdiak bat egitearen ondorioz. Emakumeek, haurrek eta beste gizatalde ahul batzuek indarkeriako, esplotazioko eta abandonuko arrisku handiagoa dute. UNRWA agentziak eta Nazio Batuen beste agentzia batzuek egindako ebaluazioek erakutsi dute indarkeria fisikoa eta psikosoziala orokortu direla, baita haurren lanarekiko gero eta menpekotasun handiagoa dagoela ere, familiek bizibaldintza eskasei aurre egin behar baitiete.

Palestinako errefuxiatuek laguntza psikosozialeko eta laguntza juridikoko zerbitzuak eta gune seguruak eskuratzeko aukera UNRWA agentziaren esku dago neurri handi batean.

GURE LANA

UNRWA NAFARROAREN LAN-EREMUAK

UNRWA Nafarroaren lana honako jarduera-arlo hauetan garatzen da:

1. Ekintza humanitarioa, larrialdia eta garapena.

Agentziak Palestinako errefuxiatuei ematen dizkien zerbitzuen kalitatea bultzatzeko eta iraunarazteko, UNRWA Nafarroak finantzaketa jasotzen du, publikoa (lankidetzaz deszentralizatua) zein pribatua (enpresak, bazkideak eta banakako dohainak).

Jarduten den lan-eremuak dira osasun-laguntza, hezkuntza, gizarte-zerbitzuak, azpiegiturak, mikrofinantzak, elikagai-laguntza, larrialdiak eta giza eskubideen babesa.

2. Herritartasun globalerako hezkuntza.

UNRWA Nafarroaren iritziz, herritartasun globalerako hezkuntza prozesu bat da, munduko egoeraren inguruan kontzientzia kritikoak pizteko eta herritarrei parte hartzeko eta gizartea eraldatzeko eta bidegabekeriaren aurka modu solidarioan borrokatzeko tresnak emateko, eta garapen global eta jasangarri baten alde lan egiteko, tokian tokikotik abiatuta globaltasunera iritsiz.

Herritartasun globalerako hezkuntza zeharkako tresna dela ulertzen du, bizitzako etapa guztiak hartu behar dituen eta sentsibilizazioaren bidez eremu formaletan (eskolak eta unibertsitateak, adibidez) nahiz formalek ez diren eta informaletan txertatzen dena.

Hala, UNRWA Nafarroa lanean ari da nafar herritarrak Palestinako ia 6 milioi errefuxiatu baino gehiagok bizi duten egoeraren inguruan sentikor bihurtzeko eta UNRWA agentziaren lan humanitarioa zabaltzeko. Honako hauek dira lan-ildoak:

Sentsibilizazioa: hitzaldi, jardunaldi, zinemaziklo eta erakusketa ibiltarien bidez, baita unibertsitate eta irakaskuntzaren sektorerantz zuzendutako prestakuntzako ikastaro eta tailerren bidez ere, besteak beste. Prestakuntzako jardunaldi edo zikloek giza eskubideei lotutako hainbat gai lantzen dituzte.

Bakearen kultura, herritartasun globalerako hezkuntza eta genero-berdintasuna.

Hezkuntza eremu formaletan, informaletan eta formalek ez diren: nafar hezkuntza komunitate kontzienteagoa, solidarioagoa eta parte-hartzaileagoa sortzen laguntzen dugu, 2030 Agenda eta giza eskubideak betetzeko eta metodologia artistiko eta berritzaileak erabiliz.

EKINTZA HUMANITARIOA, LARRIALDIA ETA GARAPENA

2025ean, eskualdeak eta UNRWA agentziaren bost jarduera-arloek aldakortasun handiko testuinguru batek eraginda jarraitu zuten, krisialdi humanitarioa etengabe larriagotuz eta Palestinako errefuxiatuen beharrak nabarmen areagotuz. Gatazka luzatzeak, eskuratzeko murrizketek eta bizibaldintzak okertzeak laguntza humanitarioarekiko milioika pertsonen mendekotasuna indartu zuten. Gazan, 1,9 milioi pertsonak baino gehiagok UNRWA agentziaren eta beste agentzia eta erakunde humanitario batzuen laguntzaren mende jarraitu zuten bizirik irauteko; Zisjordanian, berriz, osasuna eta hezkuntza bezalako oinarrizko zerbitzuak eskuratzeko mugek lekualdaketa behartuak eragiten jarraitu zuten. Era berean, Libanoko eta Siriako ezegonkortasun iraunkorrak ahultasun handiko egoeran mantendu zituen Palestinako errefuxiatuak, UNRWA agentziak bere agindua betetzeko nazioarteko komunitatearen etengabeko konpromisoa eta elkartasuna izaten jarraitzeko beharra azpimarratuz.

Osasunerako eskubidea gatazka ondoko Sirian

Hamarkada bat baino gehiagoz Siria astindu zuen gerra zibilaren amaieraren ondoren, eta herrialdean izandako aldaketa politiko eta sozial sakonek sortutako ziurgabetasunaren erdian, UNRWA agentziak, **Nafarroako gobernuaren** finantzaketari esker, esku-hartze bat egin zuen Jaramana, Alliance, Nairab eta Qabr Essit kanpamentuen osasun-zentroetan. Proiektuak emakume haurdunen eta ugaltzeko adinean daudenen beharrei erantzun zien, 12 hilabetetik beherako haurren oinarrizko zaintzak bermatu zituen, eta kutsakorrak ez diren gaixotasunen, hala nola diabetesaren eta hipertentsioaren, prebentzioa eta tratamendua indartu zituen.

Ekimenak Palestinako errefuxiatuak ahulenean lehen mailako osasun-arreta jasotzeko duten eskubidea babestu zuen, ama-haurren osasun-zerbitzu osoak eta gaixotasun kronikoentzako etengabeko zainketak eskainiz. Nafarroako gobernuaren finantzaketari esker, osasunaren arloko 54 langileren soldatak ordaindu ziren eta ziurtatu zen gutxi gorabehera 305.321 errefuxiatuak haien sexu- eta ugalketa-eskubideak eta kalitatezko osasun-zerbitzuak izateko eskubidea erabat gauzatu ahal izango zituztela.

Gazako zerrenda: osasuna eta duintasuna gatazkaren erdian

Gazako zerrendan dauden Palestinako errefuxiatuentzako Euskal Herriko funtsak, **Odietako udalak** eta **Nafarroako Udal eta Kontzejuen Federazioak** bat egin zutenak, UNRWA agentziak Gazako zerrendan duen osasun-programa indartu zuen, indarkeriaren gorakadari eta elikagai-krisialdiari aurre egiteko. Funtsari esker, kontratatu ziren sei mediku lanaldi osorako, bat lanaldi partzialerako, zazpi erizain eta 2 emagin, eta horiek lehen mailako eta larrialdiko arreta eskaini zuten Agentziak kudeatutako zentro, osasun-gune eta klinika mugikorretan.

Funtsak izugarri lagundu zuen gutxi gorabehera 305.321 pertsonaren osasunerako eskubidea bermatzera. Horietatik % 58a emakumeak ziren. Batez beste, 323.990 kontsulta mediko orokor egin ziren hilean, baita 65.883 kontsulta gaixotasun kronikoak zituzten pazienteei ere. Gainera, emakumeen eta adingabeen osasunerako eskubidea indartu zen, gatazkak izugarri zigortutako gizataldeak baitira. Hilero, gutxienez 13.038 emakumek jaso zituzten zerbitzu perinatalak, bost urtetik beherako 10.147 haurrek jaso zuten txertoa, eta 14.643 malnutrizio-proba egin ziren.

Nafarroako Udal eta Kontzejuen Federazioaren eta Odietako udalaren babesa Nafarroako gizarteak Palestinako errefuxiatuen giza eskubideen defentsaren aldeko konpromiso historikoaren erakusgarri da.

Gazako zerrenda: krisialdiaren larriagotzea, berehalako erantzuna

Herritarren eta azpiegitura zibilen aurkako erasoek jarraitzen zutenez, eta laguntza humanitarioa sartzeko murrizketek bizi-baldintzen okertze larria eragin zutenez, beste Euskal Herriko funts bat onartu zen herritar guztien osasunerako eskubidea bermatzeko, errefuxiatuaren estatusa ezinbestekoa izan behar gabe. Ekimen horrekin bat egin zuten **Nafarroako Udal eta Kontzejuen Federazioak eta Arroizko udalak, Bargetako udalak eta Berriobeitiko udalak**, UNRWA agentziaren osasun-programak muturreko osasun-larrialdian erantzuteko duen gaitasuna indartzeko.

Ekarpenei esker, berehala kontratatu ahal izan ziren osasunaren arloko langileak, hau da, medikuak, erizainak eta emaginak, larrialdiei erantzuteko; medikuntza orokorra, arreta perinatala eta zaintza pediatrikoak eskaintzeko; eta kutsakorrak ez diren gaixotasunak jarraitzeko. Erantzuna ezinbestekoa izan zen Gazako zerrendako herritarrik ahulenek oinarrizko osasun-zerbitzuak modu seguru eta jarraituan jasotzen zituztela bermatzeko, aurrekaririk gabeko krisialdi humanitarioaren erdian.

HERRITARTASUN GLOBALERAKO HEZKUNTZA

Ekintzak Nafarroan

UNRWA Nafarroak Palestinako errefuxiatuen egoera humanitarioarekiko konpromiso osoa dauka. Hori dela eta, herritartasun globalerako hezkuntzaren eta nafar gizartea sentsibilizatzearen arloko jarduerak burutzen ditu.

Palestinako errefuxiatuen eskubideen aldeko ikasleen, irakasleen eta komunitate-ingurunearen mobilizazio artibistarako proiektua Nafarroako ikasgeletan

2025ean, herritartasun globalerako prestakuntzako, sentsibilizazioko eta mobilizazioko proiektuei jarraipena eman zaie Nafarroako eremu formaleko ikastetxeetan, 2024-2025 ikasturtearen azken zatian sei ikastetxerekin eta 2025-2026 ikasturtearen lehen zatian beste sei ikastetxerekin. Guztira, bi proiektu bereizi gauzatu dira, baina lan-logika berarekin eta biak Nafarroako Gobernuarekin elkarlanean.

Proiektuaren helburua da herritartasun globalerako hezkuntza txertatzea diziplina anitzen ikuspegitik Iruñeko Eunate BHIIn, Nekazaritza eta Basogintzako Ikastetxe Integratuan eta Julio Caro Baroja BHIIn, Zizur Nagusiko Zizur BHIIn, Berriozarko Lantxotegi Elkartean, Agoizko San Migel IP DBHIIn eta Tafallako Garcés de los Fayos ikastolan.

Proiektuak hiru jarduera-ardatzen inguruan antolatzen dira:

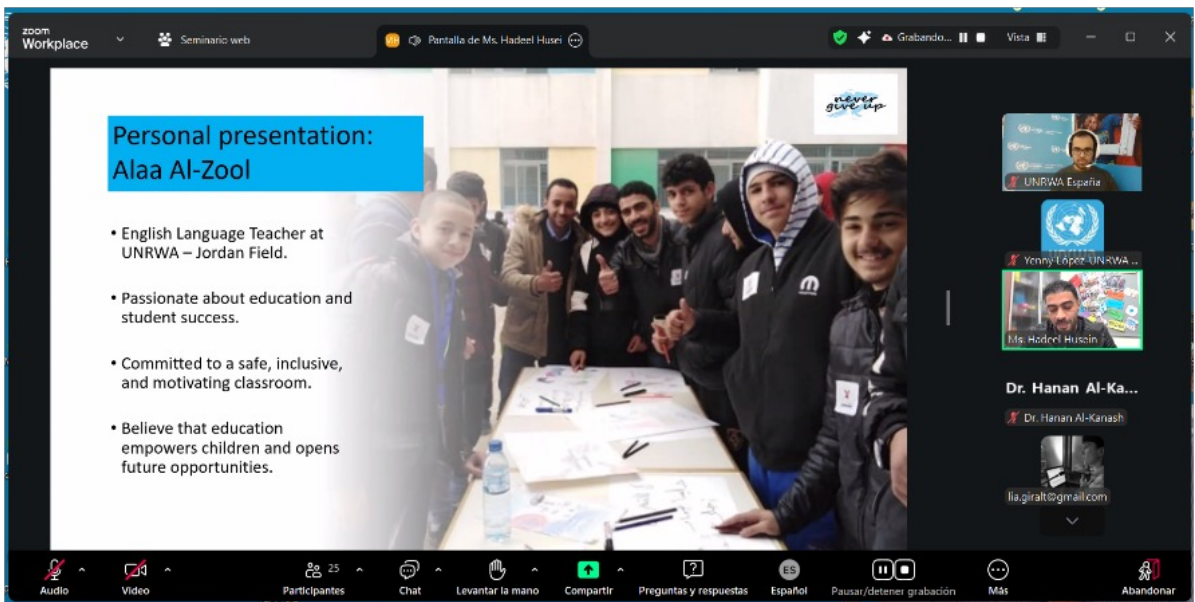
- 1) irakasleen gaitasunak prestatzea eta indartzea, Palestinako errefuxiatuen egoera ikasgelan sartzeko;
- 2) ikasgelan ekintzak egitea bizipeneko baliabideen eta baliabide berritzaileen bidez: Palestinako komunitateko kide baten lekukoa, "Urik dago Gazan?" joko kooperatiboa, dabke dantza palestinarreko saioak, te arabiarreko saioak eta artibismoko saioak Palestinako emakume artista errefuxiatuei buruzko erakusketa kolektibo bat sortzeko sei zentroen artean;
- 3) sarean lan egitea beste GKE batzuekin eta GGKEen Koordinakundearekin Elkartasun Eskolak programaren esparruan.

2025-2026 ikasturterako, Palestinako errefuxiatuen egoeratik abiatutako bakearen aldeko muralismoari buruzko prestakuntza-pilula bat diseinatu eta txertatu da. Gainera, Palestinako haur errefuxiatuen hezkuntzarako sarbidearen inguruko ihes-joko bat diseinatu da, eta Palestinako bost emakume errefuxiatuen irudia erakusten duten bost horma-irudi aurre-diseinatu dira.

Abenduan, Jordaniako UNRWA agentziako ikastetxeetako bi irakaslerekin batera, web-mintegi bat egin zen UNRWA agentziako irakasleen egoera profesionala eta giza eskubideen, bizikidetzaren eta bakearen kulturaren inguruan errefuxiatutako ikasleekin egindako lanaren inguruko esperientzia pedagogikoak partekatzeko.

Palestinako errefuxiatuen egoera humanitarioaren aldeko mobilizazioaren parte, 2024-2025 ikasturtearen amaieran Zizur BHIko ikasleek ekitaldi bat egin zuten institutuaren inguruan. Horren esparruan, olibondo bat landatu zen Gazan dauden Palestinako errefuxiatuei omenaldian eta ikasleen lan artisten erakusketa bat inauguratu zen.

Lantxotegi Elkarteari dagokionez, anfitrioi lanak egin zituzten Nafarroako Liburutegian "Aldaketaren haziak" erakusketa inauguratzean. Nafarroako zazpi ikastetxetako ikasleen lan artistikak bildu zituen. Lan plastikoek, land-art lanek (arte eta natura), eskulturek eta brodatuek, besteak beste, Palestinako bost artista errefuxiatuaren historia eta ondarea ezagutzera eman zituzten.

Agoizko DBHIk kultura-aniztasunaren ohiko jardunaldia aprobetxatu zuen ikasleek diseinatutako material artistika aurkezteko, batukada batez lagundutako dabke dantzako erakustaldia egiteko Agoizko auzo-talde batekin eta te arabiarreko saio bat egiteko. Mobilizatzeko eskema bera jarraitu zuen Julio Caro Baroja BHIk. Aurten izan zen bere lehen urtea UNRWA agentziaren proiektuan.

Txantreauzoko ikastetxeek elkarrekin lan egin zuten artibismoaren eta bakearen kulturaren inguruko sentsibilizazioko jardunaldi komunitarioa eskaintzeko. Auzoko hainbat kolektibo eta erakunde batu ziren jardunaldi etara. Dabke dantzako erakustaldiak, Palestinako olerkigintzako "mikro irekia", te arabiarreko erakustaldia eta artibismoko ekintza bat egin ziren Liburutegian.

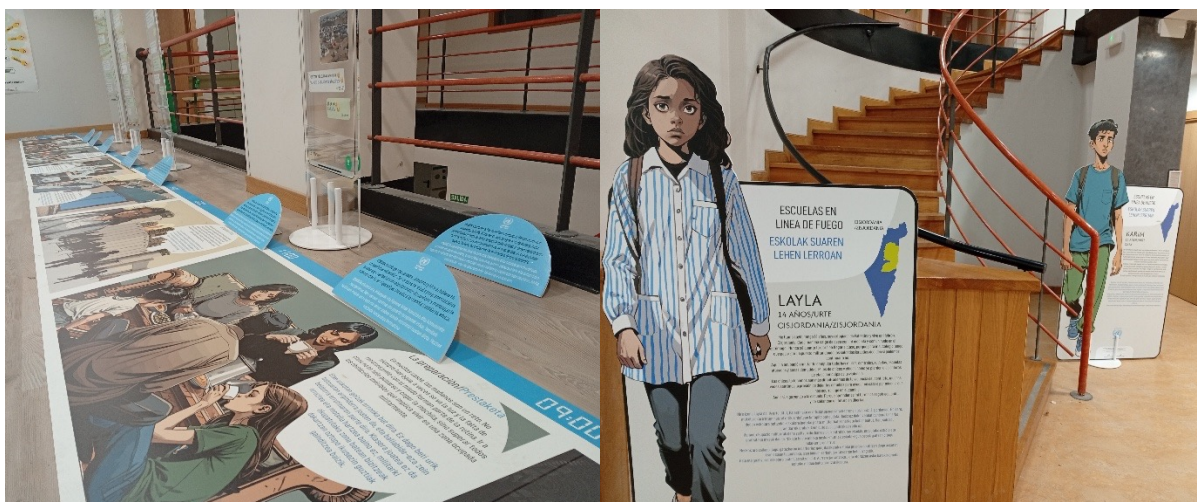

2024-2025 ikasturtean (urtarriletik ekainera), 1.021 lagunek hartu zuten parte proiektuan; horietatik, 54 irakasleak ziren eta, 967, ikasleak. 2025-2026 ikasturtearen lehen zatian (irailetik abendura), 668 pertsonak hartu zuten parte (48 irakasle eta 620 ikasle).

Nafarroako Gobernuaren finantzaketa 40.000 €-koa izan zen aipatutako proiektu bakoitzerako.

Beste alde batetik, 2025eko bigarren zatian (abuztua eta abendua bitartean), “Eskolak suaren lehen lerroan” erakusketa diseinatzeko eta txertatzeko proiektuari ekin zaio **Nafarroako Parlamentuarekin** lankidetzan. Erakusketa nerabeei zuzendutako sentsibilizazioko proposamen bat da, eta Palestinako haur errefuxiatuen hezkuntzarako eskubidea lantzen du. Erakusketak Karim eta Laylaren istorioak ditu ardatz, Gazan eta Zisjordanian eskolarako eguneroko bidea kontatzen duten bi lehengusu, indarkeriak, mugitzeko murrizketek eta ikasteko baldintza egokirik ezak eragindako bi testuingurutan. Hizkera hurbila eta eskuragarria eta komiki estiloa erabiliz, egoera horietara giza ikuspegitik eta eguneroko ikuspegitik gerturatzeko aukera ematen die baliabideak ikasleei.

Nafarroako Parlamentuaren finantzaketa 11.900 €-koa izan da. Abenduan lehen erakustaldia egin zen Lantxotegi Elkartean (Berriozar), eta 41 pertsonak ikusi zuten.

INTERESGARRIAK IZAN DATEZKEEN BESTE BERRI ETA EKINTZA BATZUK

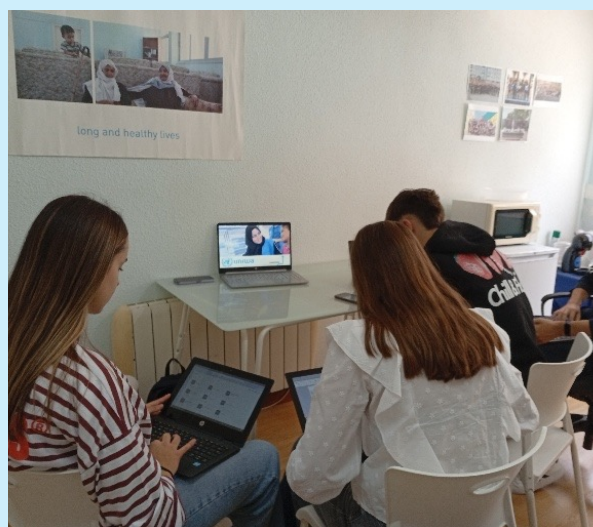
Nafarroako GGKEen Koordinakundearen erakunde kidea

2013ko otsailean probaldia hasi eta 2014ko apirilean sarrera onartu zenetik, hamaika urte daramatza dagoeneko UNRWA Nafarroa erakundeak Nafarroako GGKEen Koordinakundearen parte izaten, eskubide osoko erakunde gisa. Ordutik, 2025ean barne, erakundeak modu aktiboan parte hartu du ohiko eta ohiz kanpoko batzarretan, hezkuntza formaleko batzordean eta Elkartasun Eskolen lantaldean.

Dabke dantzako eta ihes-jokoko saioa Iturrama BHI

Iturrama BHI Elkartasun Eskolei lotutako gure hezkuntzako proiektura atxikitutako ikastetxeetako bat izan zen ibilbidearen lehen urteetan. Gaur egun, ez daude gure proiektuaren barruan, baina Palestinako errefuxiatuen egoera humanitarioari ikasgelan heltzeko hezkuntzako ekintzak egiten dituzte, modu autonomoan. 2025eko martxoan, antolatu zuten kultura aстера gonbidatu gintuzten. Horren esparruan, dabke dantzako saio bat egin zen Palestinako errefuxiatua den laguntzaile batekin, eta "Urik dago Gazan?" ihes-jokoaren saioak egin ziren.

Iruñeko San Ignazio-Jesuitak Ikastetxeko ikasleekin lankidetzak

UNRWA Nafarroa "Zurekin, errealitateari begiratzeko diogu" herritarren partaidetzarako proiektuarekin lankidetzan ari gara duela urte batzuetatik. Ikastetxearen beraren boluntariotza-planaren barruko proiektu bat da. Horren bidez, batxilergoko 1. mailako ikasleak GKE batera joaten dira eta sentsibilizazioko ekintza bat gauzatzen dute, Nafarroako gizarte-sarearen ekintza humanitarioa eta elkartasuneko lana ikusarazteko.

Urrian zehar, lau ikasle Palestinako errefuxiatuen egoera humanitarioari buruzko sentsibilizazioko poster bat egin zuten eta bertatik bertara ezagutu zuten UNRWA erakundeak Nafarroan duen ordezkartzan egiten den lana.

Sentsibilizazioko ekintzak Tafallako Garcés de los Fayos ikastolan

Tafallako ikastolak gabonetako azoka txiki solidarioa egin zuen eta dirua Gazako larrialdira zuzendu zuen. Martxoan zehar, DBHko 3. mailako ikasleei hitzaldi informatibo bat eman zitzaien UNRWA agentziak Zerrendan eta gainontzeko jarduera-eremuetan egiten duen lan humanitarioa ezagutarazteko. "Urik dago Gazan?" ihes-jokoaren zenbait saio egin ziren ere bai.

#ConversaPalestina Nafarroako Medikuen Elkargoan

Maiatzaren 8an Nafarroako Medikuen Elkargoan, Iruñean, "#ConversaPalestina: osasunerako eskubidea setiopean" jardunaldia ospatu zen, non Gazako eta Zisjordaniako egoera humanitario larriari eta osasunerako sarbideari buruzko hausnarketarako eta elkarrizketarako topagunea sortu zen.

Adituek eta UNRWA agentziako ordezkariak parte hartu zuten, eta Teresa Aranguren kazetariak moderatu zuen. Palestinako olerkiak irakurtzearekin eta zuzeneko musikarekin uztartu zen, Palestinako errefuxiatuen eskubideen alde sentsibilizatu eta babesa mobilizatu nahian.

Ekintza Nafarroako gobernuarekin batera gauzatzen ari den ekintza humanitariorako hitzarmenaren esparruan egin zen.

**Gure lana aurrera eramaten laguntzen diguzuenoi, guztioi,
ESKERRIK ASKO, gure taldeko kide zaretela jakiteak
lasaitu egiten gaitu.**

**Talde konprometitu, ausart eta Palestinako errefuxiatuen
eskubideak defendatzen jarraitzeko asmoa duen
talde baten parte zarete. Bihotz-bihotzez, ESKERRIK ASKO.
Aurrera jarrai dezagun, 6 milioi arrazoi baino gehiago ditugu!**

- UNRWA Nafarroako taldeak.

erkidego batzordea

unrwa
nafarroa

Palestinako errefuxiatuen biztanleekin lan egiten dugu
etorkizun duin baten alde.

erkidego batzordea

unrwa
nafarroa

Nafarroako Ordezkaritza
Iturrama Kalea, 5 - solairuartera - 8 bulegoa
31007 Iruñea
Tel. 948 254 648
Email: navarra@unrwa.es